

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

13 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

Judecătorii – Timofti Vladimir, Alegruș Constantin, Toma Nadejda, Nicolaev Ghenadie,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, împotriva sentinței Tribunalului militar al bazei aeriene nr. 20 din 19 septembrie 1942, în cauza penală în privința lui

Ursachii Chiril Gheorghievici, născut în anul 1912, originar din or. Bălți, RSSM.

*Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
31.03.2017 – 13.06.2017 (instanța de recurs în anulare)*

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Tribunalului militar al bazei aeriene nr. 20 din 19 septembrie 1942, *Ursachii Chiril Gheorghievici* a fost condamnat în baza art. 19-58-1 „a” Cod penal al RSFSR la 10 ani privațiune de libertate, cu interdicție în drepturi pe termen de 5 ani.

Potrivit sentinței, Ursachii Chiril a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru faptul că, după demobilizare din rândurile armatei roșii, în luna februarie 1942, a fost trimis în orașul Novosibirsk, unde urma să participe la construcția întreprinderilor de apărare. Ulterior, inculpatul nedorind să locuiască pe teritoriul Uniunii Sovietice și, totodată, să lucreze pentru întărirea capacității de apărare a URSS, la 28 iunie 1942, a părăsit locul de muncă, avînd intenția să plece pe teritoriul temporar ocupat de trupele germane. Însă, la 18 august, în apropierea orașului Tula, inculpatul a fost reținut. Prin acțiunile sale, inculpatul Ursachii Chiril a comis infracțiunii prevăzute de art. 19-58-1 „a” Cod penal al RSFSR, adică tentativa de trădare de patrie.

În ședința de judecată inculpatul Ursachii Chiril și-a recunoscut vina în cele incriminate și a declarat că, după demobilizare din armata roșie, el a fost trimis să lucreze în orașul Novosibirsk. Totodată, a susținut că, în luna iunie 1942, într-adevăr i-a apărut dorința de a reveni la locul său de baștină din Basarabia. În acest scop, la 28 iunie 1942 a părăsit or. Novosibirsk și ajungînd pînă în orașul Tula, unde urma să traverseze linia frontului, a fost reținut. A susținut, că a avut intenția să se întoarcă acasă,

pentru că el nu era sigur de victoria Uniunii Sovietice. Faptul că prin acțiunile sale a comis o infracțiune, el nu a știut.

2. Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, invocând temeiul prevăzut de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea sentinței Tribunalului militar al bazei aeriene nr. 20 din 19 septembrie 1942, cu încetarea procesului penal și reabilitarea condamnatului, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

3. În susținerea celor menționate în textul recursului în anulare, Procurorul General Adjunct invocă faptul că, probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpaților în baza art. 19-58-1 „a” Cod penal al RSFSR – tentativă de trădare de patrie, deoarece ele nu confirmă faptul că Ursachii Chiril prin acțiunile sale a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS, în sensul prevăzut de articolul incriminat.

Mai indică recurentul că instanța de judecată a încălcat dreptul la apărare al inculpatului, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, consideră că condamnarea lui Ursachii Chiril constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, întrucât a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac. Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru „trădare” de patrie.

Sub acest aspect, instanța de recurs în anulare reține că, Ursachii Chiril a fost condamnat la 19 septembrie 1942, prin sentința Tribunalului militar al bazei aeriene nr. 20 pentru tentativă de trădare de patrie, în lipsa apărătorului, fără a-i fi respectat dreptul la apărare.

Rezultă că, instanța a ignorat în mod vădit principiile și normele unanim recunoscute și fundamentale ale unui proces penal echitabil, conform cărora orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, de către o instanță imparțială, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa, avînd dreptul să fie asistată de un apărător, nefiind obligată să dovedească nevinovăția sa.

Ținînd cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța vizată motive întemeiate de a interveni în hotărîrea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Ursachii Chiril în baza art. 19-58-1 „a” Cod penal al RSSU, cu casarea acesteia și, în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, încetează procesul penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, cu reabilitarea condamnatului.

În contextul celor expuse, Colegiul penal lărgit conchide că recursul în anulare este întemeiat și urmează a fi admis.

5. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), art. 453 alin. (1), art. 457 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul în anulare declarat de Procurorul General Adjunct, Roșioru Mircea, casează total sentința Tribunalului militar al bazei aeriene nr. 20 din 19 septembrie 1942, cu încetarea procesului penal în privința lui *Ursachii Chiril Gheorghievici* condamnat în baza art. 19-58-1 „a” Cod penal al RSFSR, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 13 iunie 2017.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Toma Nadejda

Nicolaev Ghenadie